

Primljeno: 15. 04. 2022				
Org. jed.	Klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
02	607	22 -	27/9	4P

IZVJEŠTAJ O AKREDITACIJI POSEBNOG PROGRAMA USAVRŠAVANJA "PREDUZETNIŠTVO U TURIZMU BAŠTINE"

Odlukom Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja (u daljem tekstu Agencija) br. 02-607/22-13/5 4P od 16. 02. 2022. godine imenovana je ekspertska Komisija za sprovođenje postupka akreditacije posebnog programa usavršavanja pod nazivom "Preduzetništvo u turizmu baštine" u sljedećem sastavu:

1. Prof. dr Anđela Jakšić-Stojanović, Fakultet za kulturu i turizam, Univerzitet Donja Gorica, predsjednica Komisije;
2. Doc. dr Armin Kovači, Univerzitet modernih znanosti, Mostar, član Komisije;
3. Doc. dr Veljko Mijušković, Ekonomski fakultet, Univerzitet u Beogradu, član Komisije.

Komisija je 21.03. 2022. godine dobila Odluku o imenovanju Komisije za akreditaciju, Zahtjev za akreditaciju posebnog programa usavršavanja cjeloživotnog učenja "Preduzetništvo u turizmu baštine" Fakulteta za turizam i hotelijerstvo Univerziteta Crne Gore, Elaborat posebnog programa usavršavanja sa pratećom dokumentacijom, kao i Pravila o postupku akreditacije programa cjeloživotnog učenja i Poslovnik o radu komisije za akreditaciju studijskog programa.

Komisija je imala zadatak da razmotri Zahtjev za akreditaciju posebnog programa usavršavanja pod nazivom "Preduzetništvo u turizmu baštine", ostalu relevantnu dokumentaciju, te da na osnovu provjere iste sačini i dostavi Izvještaj o ocjeni kvaliteta posebnog programa usavršavanja, njegove usklađenosti sa akademskim i profesionalnim potrebama i usvojenim standardima.

Nakon detaljnog uvida u dostavljenu dokumentaciju, Komisija je 28. 03. 2022. godine uputila koordinadoru iz Agencije zahtjev za dostavljanje dodatne dokumentacije i

korekciju određenih elemenata Elaborata posebnog programa usavršavanja "Preduzetništvo u turizmu baštine" i to:

- Komisija je konstatovala da je datum Rješenja o izdavanju licence za rad Fakulteta za turizam i hotelijerstvo Univerziteta Crne Gore za obavljanje naučno-istraživačke djelatnosti u oblasti društvenih nauka 28. april 2016. godine, a licenca se izdaje na period od pet godina, što znači da je ista istekla. Komisija je tražila od podnosioca Zahtjeva da dostavi novu licencu.
- Komisija je konstatovala da postoje određene tehničke greške u Opštim podacima o programu, pa je od podnosioca Zahtjeva tražila da iste koriguju.
- Kada je u pitanju Broj polaznika i model finansiranja programa Komisija je, pošto se radi o posebnom programu usavršavanja koji se akredituje u okviru realizacije Erasmus+ projekta *Jačanje internacionalizacije na univerzitetima u Crnoj Gori kroz efikasno strateško planiranje – IESP*, tražila da se tekst "Program je u cjelini samofinansirajući. Predlaže se cijena po polazniku u iznosu od 250 eura za aktivne student i 500 eura za zaposlene u kompanijama" koriguje na način što će se u istom eksplicitno navesti da se, po pravilima definisanim od strane Evropske komisije, a koja se odnose na realizaciju Erasmus+ projekata, sredstva neće naplaćivati od polaznika prve generacije pomenutog programa.
- Pošto se radi o programu čijim se završetkom stiče odgovarajuća stručna kvalifikacija, a koja nosi određene ECTS kredite, Komisija je konstatovala da je neophodno detaljno opisati način održavanja i organizovanja provjere znanja ili ispita, način ocjenjivanja itd.
- Kada je u pitanju Prilog 1 odnosno Nastavni plan i program posebnog programa usavršavanja, od podnosioca Zahtjeva je traženo da adekvatno pripremi informacione liste predmeta sa svim informacijama koje one treba da sadrže (naziv predmeta, fond časova, predavač/i, tematske jedinice, ishodi učenja, metode rada, literatura itd.), da se ishodi učenja koriguju na način da se prilikom njihovog definisanja koristi Blumova taksonomija, da se adekvatno navede literatura, kao i da se koriguju tehničke greške.

- Kada je u pitanju Prilog 5, Komisija je tražila da podnosilac Zahtjeva dostavi biografije osoba koje će učestvovati u realizaciji posebnog programa usavršavanja na našem jeziku.

Tražene korekcije i dopune materijala su članovima Komisije dostavljene blagovremeno i to 08. 04. 2022. godine. Komisija je konstatovala da je podnosilac Zahtjeva u potpunosti ispoštovao preporuke i sugestije koje je dala Komisija i izvršio sve tražene korekcije u tekstu Elaborata i pratećim priložima.

U skladu sa gore navedenim, a na osnovu odredbi članova 28 I 97 Zakona o visokom obrazovanju (Službeni list CG br. 44/14, 52/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19, 72/19 I 74/20), kao i članova 11 i 13 Pravila o postupku akreditacije programa cjeloživotnog učenja, internim aktom koji je Agencija usvojila za potrebe akreditacije programa cjeloživotnog učenja, Komisija podnosi Izvještaj o akreditaciji posebnog programa usavršavanja dana 08. 04. 2022. godine.

I OPŠTI PODACI:

Podnosilac zahtjeva: Fakultet za turizam i hotelijerstvo, Univerzitet Crne Gore

Naziv posebnog programa usavršavanja: Preduzetništvo u turizmu baštine

Naziv kvalifikacije koja se stiče završetkom programa: Stručni saradnik/stručna saradnica za preduzetništvo u turizmu baštine

Nivo kvalifikacije: VI

Tip kvalifikacije: Stručna kvalifikacija

Broj ECTS: 2 ECTS

Uslovi za uključivanje u program: Najmanje završena srednja škola – nivo IV1; poznavanje engleskog jezika najmanje nivo B2 (CEFR)

Predviđeno trajanje posebnog programa usavršavanja: Predviđeno trajanje posebnog programa usavršavanja je 60 sati, što odgovara opterećenju od 2 ECTS kredita.

Broj polaznika planiranih za upis: Predviđeno je da program prati najmanje deset, a najviše 30 polaznika po obuci.

II OCJENA ISPUNJENOSTI STANDARDA

1. Opis i sadržaj programa

Program posebnog usavršavanja „Preduzetništvo u turizmu baštine“ će omogućiti dodatno obrazovanje budućih i sadašnjih stručnjaka u oblasti turizma baštine jačanjem njihovih individualnih kompetencija, te stvaranjem preduzetničke baze koja će uspjeti da odgovori svim izazovima turističke industrije XXI vijeka. U pitanju je interdisciplinarni program iz oblasti održivog turizma, koji uključuje širu oblast turizma baziranog na kulturno-istorijskim i prirodnim resursima, njegovu održivost, preduzetničke šanse i prednosti u smislu kreiranja novih radnih mjesta i turističkih doživljaja.

Program obuhvata sljedeće tematske cjeline:

1. Razvoj i trendovi u turizmu baštine

- Uvod u turizam baštine
- Održivi razvoj turizma baštine
- Trendovi i inovacije u razvoju turizma baštine

2. Održivo i odgovorno preduzetništvo u turizmu baštine

- Modeli održivog preduzetništva u turizmu baštine
- Modeli odgovornog preduzetništva u turizmu baštine

3. Dizajniranje doživljaja u turizmu baštine

- Kreiranje ponude turizma baštine
- Dizajniranje i razvoj turističkih doživljaja

2. Ciljevi programa

U Elaboratu su definisani najznačajniji ciljevi programa i to:

- Povećanje dolazne mobilnosti sa visokoobrazovnih institucija van Crne Gore čime će se podstaći povećanje međunarodne vidljivosti Univerziteta Crne Gore i Fakulteta za turizam i hotelijerstvo, ali i doprinijeti jačanju internacionalizacije koja je definisana kao jedan od ključnih strateških ciljeva Univerziteta i Fakulteta.
- Jačanje ljudskih kapaciteta u destinacijama/kompanijama čiji je osnovni vid poslovanja turizam baštine koji pokriva širok spektar međusobno povezanih etabliranih i novih sektora turizma baziranih na prirodnim i kulturnim resursima.

3. Obrazloženje potreba za realizacijom programa

Postoje dvije ključne potrebe za akreditovanje posebnog programa usavršavanja „Preduzetništvo u turizmu baštine“. Prvo, realizacija Erasmus+ projekta „*Jačanje internacionalizacije na univerzitetima u Crnoj Gori kroz efikasno strateško planiranje – IESP*“ je predvidjela da se pokrene ljetnja škola na engleskom jeziku u cilju povećanja dolazne mobilnosti studenata, čime bi se povećala vidljivost Univerziteta i Fakulteta, ali i omogućilo jačanje procesa internacionalizacije. Drugo, pokretanje posebnog programa usavršavanja „Preduzetništvo u turizmu baštine“ je pokušaj odgovora na stalne zahtjeve destinacija/kompanija iz sektora turizma baštine za kadrovima koji su

u stanju upravljati biznisom i poslovnim operacijama u savremenom turističko-hotelijskom sistemu na održiv i odgovoran način.

4. Upisna politika

Program mogu pratiti polaznici sa najmanje IV-1 nivoom obrazovanja. Takođe, neophodno je da polaznici imaju znanje engleskog jezika na B2 nivou (CEFR). Detaljni uslovi, kriterijumi i postupak upisa na program cjeloživotnog učenja je regulisan Pravilima za programe cjeloživotnog učenja na Univerzitetu Crne Gore, poglavlje VI, koja su dostavljena Komisiji.

5. Bodovna vrijednost u skladu sa ECTS kreditima

Posebni program usavršavanja „Preduzetništvo u turizmu baštine“ ima vrijednost od 2 ECTS. Predviđeno trajanje programa je 60 sati. Nakon uspješnog završetka posebnog programa usavršavanja polaznici će dobijati Sertifikat, čiji oblik i sadržaj će biti utvrđeni posebnim aktom, a samim tim i stručnu kvalifikaciju *stručni saradnik/stručna saradnica za preduzetništvo u turizmu baštine* (nivo VI).

6. Postojanje internih mehanizama za praćenje kvaliteta i uspješnosti realizacije programa

Pitanja koja se odnose na praćenje kvaliteta su definisana Pravilnikom o organizaciji i radu sistema za osiguranje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore koji je Komisiji blagovremeno dostavljen. Ovim Pravilnikom su utvrđene nadležnosti, organizacija i način rada za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore, a organi Univerziteta, stručna i savjetodavna tijela, kao i svi zaposleni i studenti

odgovorni su za sprovođenje sistema kvaliteta na Univerzitetu, odnosno na organizacionoj jedinici, u skladu sa svojim nadležnostima i ulogom koju imaju.

Uspješnost realizacije programa će se od strane polaznika realizovati putem *on-line* anketa koje se u kontinuitet realizuju na Univerzitetu Crne Gore u okviru unapređenja i obezbjeđenja kvaliteta redovnog nastavnog procesa. Anketa predviđa kontinuirano ocjenjivanje nastavnog osoblja od strane polaznika, a rezultati će biti predmet analize uprave Fakulteta i Univerziteta, u skladu sa procedurom koja je definisana Pravilnikom o organizaciji i radu sistema za osiguranje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore.

7. Podaci o akademskom osoblju koje učestvuje u realizaciji programa

Komisiji je dostavljen spisak nastavnog osoblja koje će biti uključeno u realizaciju posebnog programa usavršavanja i to:

- Prof. dr Đurđica Perović
- Prof. dr Sanja Peković
- Doc. dr Ilija Moric
- Prof. dr Danilo Nikolić
- Prof. dr Špiro Ivanišević
- Prof. dr Senka Šekularac
- Dr Aco Joksimović
- Dr Mirko Đurović

Na osnovu dostavljenih biografija koje uključuju naučnu i stručnu djelatnost nastavnog osoblja koje će biti uključeno u realizaciju programa, Komisija je zaključila da predloženo nastavno osoblje ima adekvatne i potrebne kompetencije za realizaciju pomenutog programa, kao i veliko iskustvo u realizaciji nacionalnih i međunarodnih

naučno-istraživačkih projekata, što može predstavljati dodatni kvalitet u realizaciji pomenutog programa, ali i otvoriti nove mogućnosti za realizaciju slučajnih inicijativa.

8. Struktura programa i postizanje ishoda učenja

Struktura programa je dobro koncipirana, a teme su jako aktuelne i atraktivne. Ishodi učenja su u potpunosti u skladu sa strukturom programa i njegovim sadržajem.

U Elaboratu je navedeno da će, po završetku posebnog programa usavršavanja, polaznici biti osposobljeni da:

- Opišu najnovije trendove u preduzetništvu i turizmu baštine;
- Primjenjuju savremene metode razvoja preduzetničkih inicijativa i turističkog biznisa tj. proizvoda;
- Objasne savremene održive modele preduzetništva;
- Objasne savremene odgovorne modele preduzetništva;
- Opišu koncept razvoja turističkog doživljaja;
- Primjenjuju savremene metode u dizajniranju turističkog doživljaja.

Ovako koncipiran program i definisani ishodi učenja nesumnjivo mogu omogućiti polaznicima da unaprijede znanja, vještine i kompetencije u ovoj oblasti.

Programom je predviđeno da svi polaznici moraju da polažu test prije početka programa kako bi se procijenio nivo njihovog znanja u predmetnoj oblasti. Svi polaznici su dužni da aktivno učestvuju na predavanjima i vježbama, kao i da predaju

zadatke na vrijeme i da prisustvuju pokaznim vježbama u turističkim organizacijama, agencijama i destinaciji.

Nakon završetka posebnog programa usavršavanja, predviđena je i adekvatna provjera znanja koja je regulisana Pravilima za programe cjeloživotnog učenja na Univerzitetu Crne Gore, poglavlje VII, koja su dostavljena Komisiji.

9. Ekonomska opravdanost programa

U skladu sa sugestijom Komisije, pošto se radi o posebnom programu usavršavanja koji se akredituje u okviru realizacije Erasmus+ projekta *Jačanje internacionalizacije na univerzitetima u Crnoj Gori kroz efikasno strateško planiranje – IESP*, podnosilac Zahtjeva je u dijelu u kojem se elaborira model finansiranja naveo da se, po pravilima definisanim od strane Evropske komisije, neće naplaćivati sredstva od polaznika prve generacije pomenutog programa.”

Kada je u pitanju ekonomska opravdanost programa nakon završetka realizacije Erasmus+ projekta *Jačanje internacionalizacije na univerzitetima u Crnoj Gori kroz efikasno strateško planiranje – IESP*, predložena cijena od 250 eura po polazniku (za studente) i 500 eura po polazniku (za predstavnike turističke industrije), shodno dostavljenom finansijskom planu, obezbjeđuje finansijsku održivost projekta.

10. Međunarodna uporedivost programa

Predloženi program je u potpunosti kompatibilan sa sličnim programima na visokoobrazovnim institucijama u zemljama EU.

Ljetnje škole koje su planovi i programi kompatibilni sa posebnim programom usavršavanja „Preduzetništvo u turizmu baštine“ su dostupne na linku: www.summerschoolsineurope.eu

III AKREDITACIONI STAV I PREDLOG

Komisija predlaže Agenciji akreditacioni stav:

1. Prihvatanje zahtjeva za akreditaciju

Obrazloženje: Uzimajući u obzir sve gore navedeno, Komisija za akreditaciju posebnog programa usavršavanja „Preduzetništvo u turizmu baštine“ je detaljno analizirala Zahtjev za akreditaciju posebnog programa usavršavanja cjeloživotnog učenja "Preduzetništvo u turizmu baštine" Fakulteta za turizam i hotelijerstvo Univerziteta Crne Gore, Elaborat posebnog programa usavršavanja "Preduzetništvo u turizmu baštine" i svu prateću dokumentaciju. Komisija je, u skladu sa svojim ovlaštenjima, tražila da podnosilac Zahtjeva dostavi dodatnu dokumentaciju, kao i da izvrši određene korekcije u tekstu Elaborata i pratećim priložima, što je detaljno elaborirano u samom Izvještaju. Komisija je konstatovala da je podnosilac Zahtjeva u potpunosti ispoštovao preporuke i sugestije koje je dala Komisija i izvršio sve tražene korekcije u tekstu Elaborata i pratećim priložima.

Komisija je u dijelu Ocjena ispunjenosti standarda detaljno elaborirala svaki od standarda pojedinačno i konstatovala da su svi propisani standardi ispunjeni i u

skladu kako sa zakonskom regulativom kojom se reguliše ova oblast, tako i sa dobrom akademskom i profesionalnom praksom.

Komisija posebno pohvaljuje činjenicu da se ovaj program usavršavanja pokreće i realizuje u okviru Erasmus+ projekta „*Jačanje internacionalizacije na univerzitetima u Crnoj Gori kroz efikasno strateško planiranje – IESP*“ i podstiče pokretanje sličnih inicijativa u okviru ostalih projekata, što može značajno unaprijediti kvalitet visokog obrazovanja na Fakultetu za turizam i hotelijersvo, već i cjelokupnog visokoobrazovnog sistema u Crnoj Gori.

Takođe, posebno se pohvaljuje i činjenica da će se ljetnja škola realizovati na engleskom jeziku, što može značajno unaprijediti proces internacionalizacije visokog obrazovanja u Crnoj Gori, što je definisano kao jedan od strateških ciljeva kako na nacionalnom, tako i na institucionalnom nivou svih visokoobrazovnih institucija u Crnoj Gori.

Komisija predlaže Fakultetu da u budućem periodu razmisli o uvođenju novih aktuelnih tema iz ove oblasti, u skladu sa prilikama i kretanjima na globalnom turističkom tržištu. Takođe, predlažemo da se u realizaciju posebnog programa usavršavanja uključe i partneri iz EU zemalja koji učestvuju u različitim Erasmus projektima u kojima je Univerzitet Crne Gore koordinator ili partner, a koji su eksperti iz oblasti definisanih posebnim programom usavršavanja. U ovom kontekstu bi bilo poželjno raditi i na uključivanju stranih studenata u program posebnog usavršavanja, čime bi se dodatno podstakao proces internacionalizacije visokog obrazovanja u Crnoj Gori.

Zbog svega navedenog, predlažemo Agenciji da se usvoji Zahtjev za akreditaciju posebnog programa usavršavanja „Preduzetništvo u turizmu baštine“ na puni period.

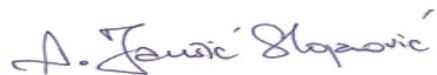
2. Odbijanje zahtjeva za akreditaciju.

Obrazloženje:

U Podgorici, 8.april 2022.

Komisija:

Prof. dr Anđela Jakšić-Stojanović, predsjednica Komisije

Doc. dr Armin Kovači, član Komisije

Doc. dr Veljko Mijušković, član Komisije

.....

